

השפעת אזורים אקלימיים על הפוריות ועל התנובה

מרדכי מלען, מ.מ.ב.

בצמוד לשמות האזורים לקוחים ומחושבים לפי הדו"ח המקצועי השנתי והטבלה הכללית הר"ב לשם הבלטת השוני בין הממוצע השנתי לבין המהלך החודשי של התעברות ותנובה. נתונים שנתיים אלה אינם בדיוק של אותן פרות עליהן מבוססים הגראפים, אך ההבדל המעשי כה קטן שחשבתי למותר להביאם לשם השוואה והדגמה.

השפעת האזורים האקלימיים

כפי שאפשר להיווכח מן הטבלה המרכזת את הנתונים השנתיים העיקריים, ישנה השפעה די בולטת לגורמים האקלימיים באזורים השונים. השפעה זאת הינה גם ישירה על הבהמות עצמן, וגם עקיפה דרך האפשרויות השונות ממקום למקום באשר לגידולי המספוא העיקריים. בנוסף לכך נוצר טשטוש מסויים של התוצאות באזורים, משום אישיוויון בנקיטת האמצעים להקלת עומס החום. לא בדקתי אך מתקבל על הדעת, שבאזורים הקשים יותר מבחינת עומס החום, יותר משקים משקיעים יותר עבודה

בדו"ח השנתי הלועזי לשנת 1989 הובאו נתונים ותיאורים גראפיים שמפאת בעיות טכניות טרם ראו אור בעברית. רשימה זו באה למלא את החסר. בעוד שלגויי חו"ל מצאנו לנכון ולמועיל להוסיף תיאור תמציתי של התנאים האקלימיים לפי האזורים, הלוא אנו פטורים מזה לגבי עצמנו שאנו "מתבשלים" במזג האויר שלנו כל הזמן.

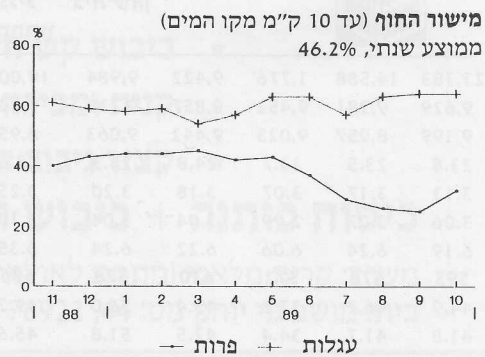
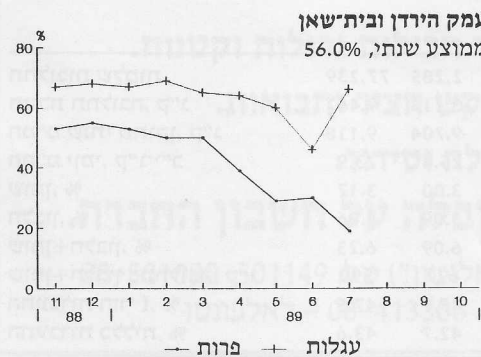
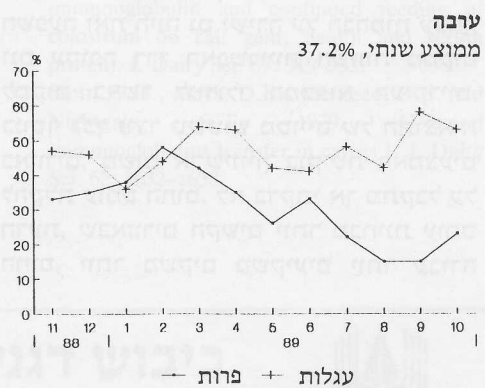
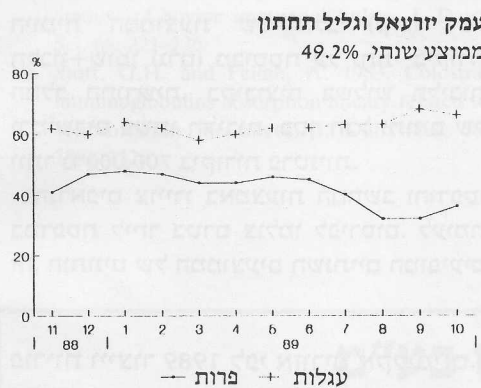
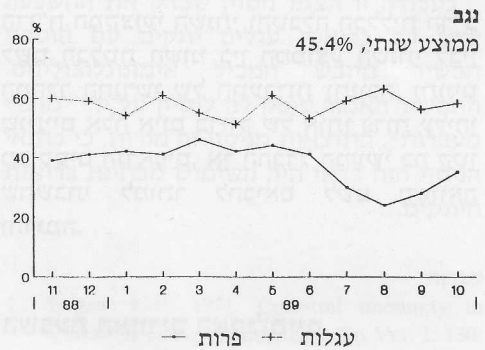
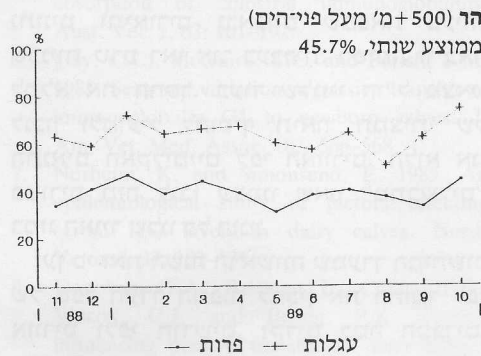
יען כי זאת השנה הראשונה שמערך המיחשוב של ספר העדר התפנה להכין את החומר לפי אזורים ולפי חודשים, נקדים כמה הסברים. ראשית, שיעור ההתעברות בממוצע החודשי חושב לפי בדיקות הריון שלאחר הזרעות ראשונות של פרות ועגלות. שנית, התנובה היומית הממוצעת של חלב (ק"ג) ושל חלבון+שומן (גרם) מבוססת על נתוני ביקורת החלב החודשית, בקיבוצים בשלוש חליבות ובמושבים בשתי חליבות, בסך הכל נתונים של יותר מ-700,000 ביקורות פרטניות.

הגראפים צויירו באמצעות המחשב והודפסו במדפסת לייזר בטרם צולמו לפירסום. לעומת זה, הנתונים של הממוצעים השנתיים המופיעים

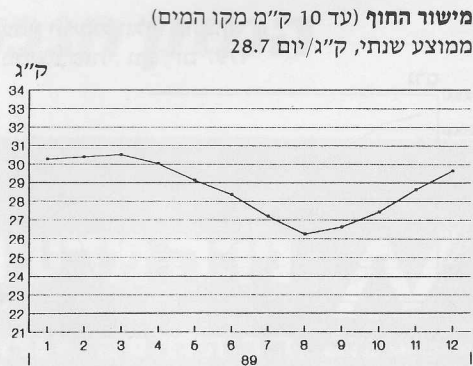
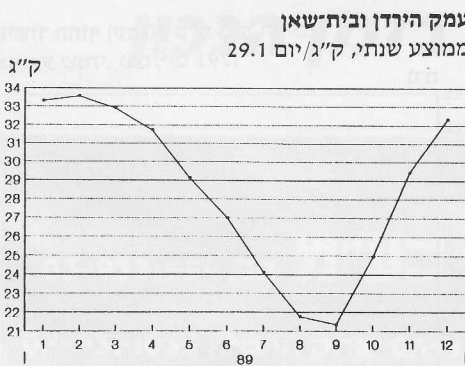
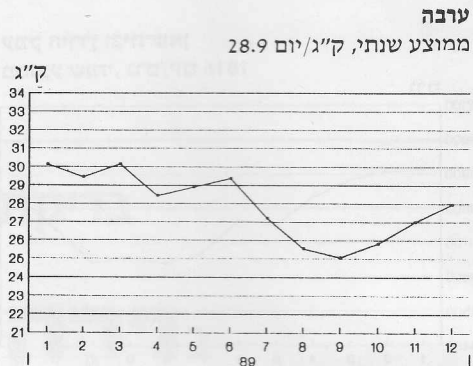
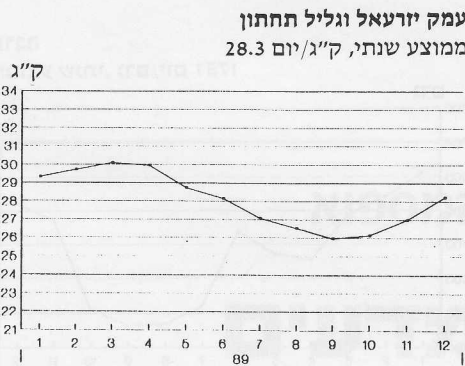
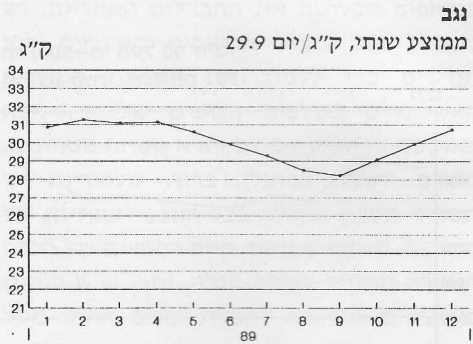
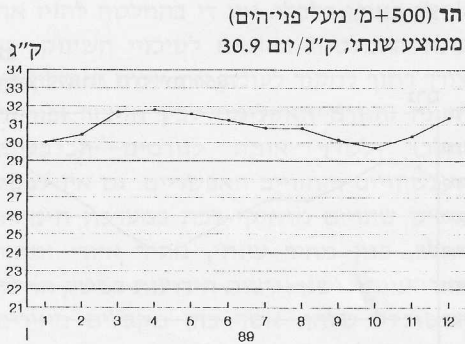
פוריות וייצור 1989 לפי אזורים אקלימיים.

אחרים	מישור החוף	ערבה	נגב	ע' זרעאל ע' הירדן גליל בית-שאן התחתון	הר	ארצי		
21,183	14,588	1,776	9,422	9,984	18,001	2,285	77,239	תחלובות שלמות
9,629	9,281	9,452	9,857	9,238	9,248	10,214	9,467	תנובת תחלובה, ק"ג
9,199	8,957	9,023	9,442	9,063	8,952	9,704	9,118	חמ"מ שנתי מתוק, ק"ג
23.8	23.5	23.7	24.8	24.3	23.6	25.4	23.9	חמ"מ יומי, ק"ג י"כ
3.13	3.17	3.07	3.18	3.20	3.25	3.00	3.17	שומן, %
3.06	3.07	2.99	3.04	3.04	3.10	3.09	3.06	חלבון, %
6.19	6.24	6.06	6.22	6.24	6.35	6.09	6.23	שומן+חלבון, %
595	578	572	610	578	586	627	590	שומן+חלבון בתחלובה, ק"ג
44.9	46.2	37.2	45.4	56.0	49.2	45.7	47.5	התעברות הזר' I, %
41.8	41.7	34.4	42.5	51.8	45.6	42.7	43.6	התעברות כללית, %

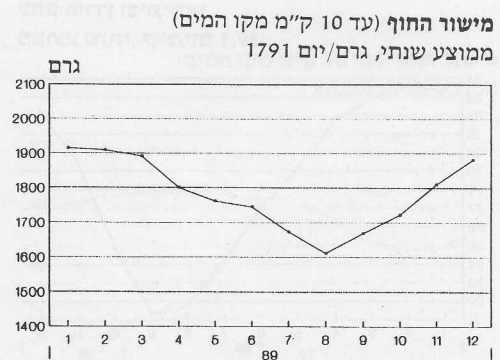
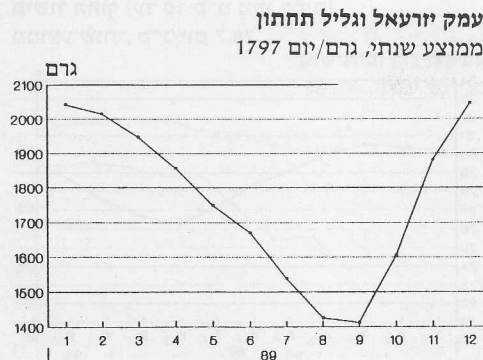
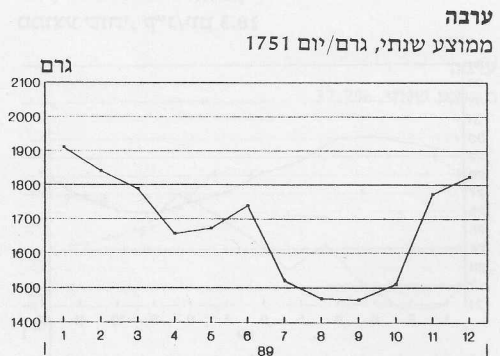
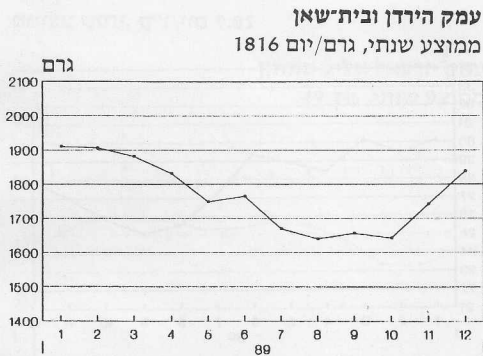
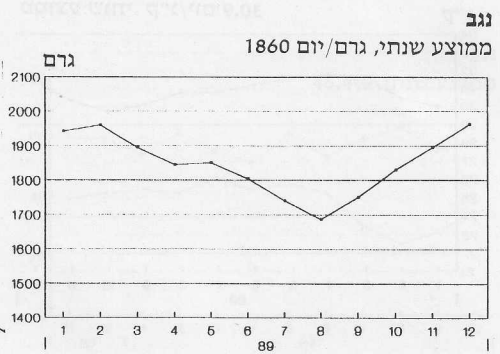
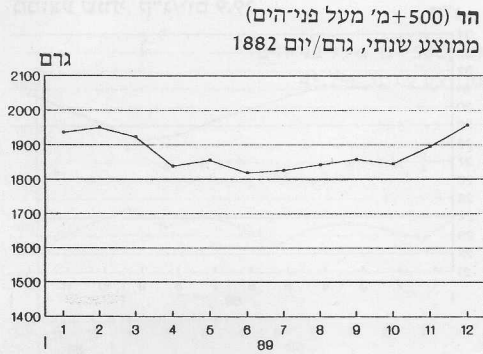
אחוז ההתעברות, הזרעות ראשונות 1989

תנובת החלב הממוצעת (ק"ג/י"ח/פרה) 1989

תנובת חלבון+שומן ממוצעת (גרם/י"ח/פרה) 1989

יש מחיר לשינוי דפוסי הייצור

למותר הוא לציין, שבסופו של עניין השוק יקבע את דפוסי הייצור, מתי וכמה חלב נוכל לייצר באופן כלכלי. אין די בהחלטה להזיז את עונת ההמלטות בהתאם לסיכויי השיווק. יש צורך דחוף לחקור לעומק את תלות הגומלין בין העונה (הגורם האקלימי) לבין הייצור (פוריות וחלב) ולשדך אותה לגורמים הכלכליים העכשיוויים והחזויים האפשריים. גם אין לבטל מראש שינויים מרחיקי לכת במערכת תימחור החלב, כגון מחיר עונתי, מחיר אזורי ומחיר אזורי-עונתי. ישנן ארצות הידועות במשק החלק המשוכלל שלהן, אשר בהן מקבלים מחירים שונים לחלב על פי האזור או/ו העונה. לגבי היצרנים קובעת השורה התחתונה, ביטוי להפרש בין עלות התפוקה וערכה הכלכלי.

ואמצעים לצורך קירור סביבתן המיידית של פרותיהם החולבות.

הפרישה החודשית כפי שהיא באה לידי ביטוי בגראפים מבליטה את ההבדלים האזוריים. יש לשכלל את עיצוב הגראפים האזוריים לפי חודשים כדי ללמוד את השפעת הגורמים האקלימיים בשלבים השונים של התחלובה (בהקשר זה הציע אפרים עזרא נוסחה מסויימת, שטרם יושמה בפועל). ברור, שלפוריות יש תפקיד ראשון במעלה בכל הנוגע לעונתיות של התגובה. מאחר שמחזור חייה הפוריים של הפרה המניבה מתחיל בעודה עגלה, יתכן שיש לנקוט באמצעים מכוונים להקלת עומס החום מעל העגלות לקראת העונה בה אנו מעוניינים שתתעברנה. כל זאת כדי לכוון את הייצור לפי צרכי השוק בכח.

בדיקת המספוא

בנירה מדעים

מבטיחה לך את

המזון הנכון בזמן הנכון

נירה מדעים בע"מ טל. 03-9331554

ד"ר יהודה שקל 03-9327839 יצחק הרטמן 03-9331035

נירה מדעים בע"מ
NIRA SCIENCES LTD.